

УДК 159.9:316.362-055.1/2

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.1.18>

Чайкіна Наталія Олександрівна,

PhD., кандидат психологічних наук, доцент,

доцентка кафедри психології

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

ORCID ID: 0000-0002-8630-2311

РОЛЬОВІ ЕКСПЕКТАЦІЇ МОЛОДІ У СТРУКТУРІ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ

ROLE EXPECTATIONS OF YOUTH IN THE STRUCTURE OF FAMILY VALUES

В сучасних умовах трансформації сім'ї, психологічне розуміння рольових експектацій молоді у структурі сімейних цінностей є актуальним і таким, що потребує емпіричного вивчення. Саме в юнацькому віці усвідомлюються сімейні цінності, експектації та особливі функціонально-рольові стратегії поведінки. Саме в складних і трагічних умовах виживання, сімейні цінності допомагають молоді усвідомити важливість емоційної підтримки та обміну досвідом переборення випробувань, тому актуалізується проблема вивчення експектацій ставлення до сімейних цінностей і збігу уявлень про гендерно-рольову поведінку у сім'ї та її образ у молоді остається поза увагою і потребує вирішення. В статті розглядаються результати психодіагностичного дослідження показників сімейних цінностей, які здатні з'єднувати чинники готовності до шлюбу із рольовими очікуваннями, аналізується їх вплив на сімейні цінності через такі складові як: домагання, розуміння, емоційне тяжіння, авторитетність. Надано аналіз результатів дослідно-емпіричного дослідження складових сімейних цінностей у студентській молоді. Використано методи порівняльного аналізу, узагальнення та індукції, тести і опитувальники. Було з'ясовано, що готовність до шлюбу виступає питомим показником рольових експектацій у структурі сімейних цінностей студентів. Підкреслюється, що юнаки із високим рівнем готовності до шлюбу більше схильні до розуміння і поваги партнера, ідентифікації з ним, орієнтовані на ведення господарства та очікують від партнера активності у вихованні дітей, емоційного контакту і тяжіння та емоційної привабливості у спілкуванні. Натомість, юнаки з низьким рівнем готовності до подружнього життя характеризуються зниженими показниками ідентифікації з партнером, емоційно від нього дистанціюються, не потребують солідарності у розумінні, очікуючи активність у веденні домашнього побуту, та недиференційовані сімейні цінності. Зміна українського суспільства відображається на сім'ї і рольових експектацій молоді, але, слід зазначити, що сімейні цінності та їх структура остаються незмінними.

Ключові слова: *молодь, сімейні цінності, рольові очікування, готовність до шлюбу, ідентифікація з партнером.*

In modern conditions of family transformation, the psychological understanding of young people role expectations in the structure of family values is relevant and requires empirical study. It is in adolescence that family values, expectations and special functional-role behavior strategies are realized. It is in difficult and tragic conditions of survival that family values help young people to realize the importance of emotional support and sharing experience of overcoming trials, therefore the problem of studying the expectations of attitudes towards family values and the coincidence of ideas about gender-role behavior in the family and its image among young people is actualized attention and needs a solution. The article examines the results of a psychodiagnostic study of family values indicators, which can connect readiness factors for marriage with role expectations, and analyzes their influence on family values through such components as harassment, understanding, emotional attraction, and authority. An analysis of the experimental and empirical study results of the family values components in student youth is provided. Comparative analysis, generalization, induction, tests, and questionnaires were used. It was found that readiness for marriage is a specific indicator of role expectations in the structure of students' family values. It is emphasized that young men with a high level of readiness for marriage are more inclined to understand and respect their partner, identify with him, are oriented towards managing the economy and expect their partner to be active in raising children, emotional contact and attraction and emotional attractiveness in communication. On the other hand, young men with a low level of readiness for married life are characterized by reduced indicators of identification with their partner, they distance themselves from him emotionally, they do not need solidarity in understanding, expecting activity in managing the household and undifferentiated family values. The change in Ukrainian society is reflected in the family and role expectations of young people, but it should be noted that family values and their structure remain unchanged.

Key words: *youth, family values, role expectations, readiness for marriage, identification with a partner.*

Значущість і очікування оптимальної поведінкової стратегії та способів спілкування у парі завжди актуалізується в юнацькому віці. Війна стала кризою для сімейного життя й «лінзою» на стійкість дружніх зв'язків, коли родина є не лише головною опорою, але й можливістю інакше подивитися на розподіл ролей у сім'ї та на ринку праці. Більшість українців ставлять сім'ю на перше місце у своїх пріоритетах [1], а під час війни порозумітися з найближчими людьми, якщо розділяють території й кордони, стає дедалі важче, що зумовлює образи за невинуваті очікування. В українській родині жінки часто прагнули створити міні-державу зі своїми правилами буття, моральними цінностями, що відображалось на організації її життєдіяльності, а війна зруйнувала бачення спільного майбутнього з чоловіком і почалися відбуватися контрпереноси різних експектацій на дітей. Саме в складних і трагічних умовах виживання, сімейні цінності допомагають молоді усвідомити важливість емоційної підтримки та обміну досвідом переборення випробувань.

Підґрунтям збереження психічного здоров'я виступають родини в яких сімейні цінності ґрунтуються на любові, вірі, взаємоповазі, самопожертві, турботі один про одного, вірності, теплоті сімейних взаємин, спільності сімейних інтересів, патріотизмі, відповідальності, тощо. В період студентського життя, коли молоді люди здобувають освіту і професійні навички, намагаючись жити без опіки батьків, формується власна ієрархія цінностей і засвоюються принципи дорослого спілкування й способу життя. Один прагне поговорити про свої проблеми, інший потребує, щоб з ним просто побули поряд, а хтось, навпаки, хоче залишитися наодинці [2]. Саме в юнацькому віці усвідомлюються сімейні цінності, експектації та особливі функціонально-рольові стратегії поведінки. Найбільші очікування від родини – підтримка, допомога, прихильність, теплі почуття, емоційне включення, прийняття, визначаються індивідуальними обставинами і не завжди знаходять простір для задоволення. Отже, саме такою проблематикою і обумовлюється розгляд обраної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження психологів (Г. Бейтсон, К. Маданес, Ф. Сімон, Дж. Хейлі та інші) демонструють, що шлюбно-сімейні уявлення студентів вирізняються недостатньою наповненістю, невисокою оцінкою себе як майбутнього подружжя, завищеними очікуваннями від стратегій поведінки у сім'ї. Особливо неповними є уявлення студентів про функції сім'ї та організації сімейного життя (Т. Бендас, Т. В. Говорун, О. Кізь, О. Кікінежді, З. Г. Кисарчук

К. В. Седих, Н. О. Чайкіна та інші). Вони стимулювали інтерес до дослідження формування різних чинників готовності до шлюбу. Однак, недостатньо вивченими залишилися питання структури сімейних цінностей сучасної молоді, шляхів ефективної їх підготовки до сімейного життя в зміненому суспільстві.

Проблема впливу соціальних інституцій (сім'ї, освітніх закладів, оточення, засобів масової інформації, медіаконтенту) на експектації від одруження, адекватну систему гендерно-рольових уявлень про поведінку членів подружжя, студентів з різною мотивацією кохання висвітлювалася у працях І. В. Головнава, П. П. Горностай, І. А. Дідук, О. С. Кочаряна, М. Е. Жидко, К. В. Седих, А. М. Швець, Е. Л. Могильовкіна, Е. Ю. Каргаполова В. М. Сатир та Т. М. Яблонської.

Багато дослідників підкреслюють, що різниця виявляється у розумінні хлопцями та дівчатами понять «мужність» та «жіночність», розумінні змісту сімейних ролей, уявлень про важливість ролі чоловіка та жінки у стосунках та у їх оцінці своїх можливостей у сімейному житті (С. Бем, Ш. Берн, Ж. Лакан, О. Кікінежді, О. О. Кочарян, В. В. Москаленко, К. Хорні, Н. О. Чайкіна, Т. Шибутані та інші). Молоді люди часто зазнають труднощів, обумовлених їх психологічною невідповідністю і небажанням брати відповідальність, вирішувати міжособистісні проблеми.

Аналіз джерел [3, 4, 5] дозволяє стверджувати, хоча сучасна сім'я в епоху глобальних трансформацій зазнає багато змін, як зовнішнього так і внутрішнього плану, сімейні цінності остаються важливими. Поняття «сімейні цінності» означає – моральні та етичні ідеали, спрямовані на пропагування інституту сім'ї, подружньої вірності, відповідального ставлення до родини, народження та виховання дітей, ставлення з повагою до батьків, людей старшого покоління [4]. Традиційно, як підкреслює Г. Чепмен [6], для підтримки щасливого сімейного життя, відносять таку ієрархію важливих сімейних цінностей: відповідальність, щедрість, прихильність, толерантність, покірність, вдячність, чесність, емпатію, адекватну самооцінку, дружність, оптимізм, терпіння, сумісні зусилля, сумісність характерів.

Дані опитування сучасної української молоді, в умовах воєнного стану, свідчать [5], що найбільше їх хвилює: страх за життя близьких та своє (38%), особливо молодь хвилюється за життя друзів та людей з інших регіонів; вплив війни на візію власного майбутнього (50%), руйнування сімейних зв'язків через військові дії та порушення сімейних функцій; 29% молоді взагалі перестали

планувати одруження; 8% потерпають від неможливості лишитися наодинці, бо вся родина вдома працює онлайн; 47% - допомагає батькам з малечою щодня і 15% вважають, що це забирає їхній час. Серед топових потреб молоді – поради і підказки (21%), обійми та інші тактильні й вербальні підкріплення (по 19%), спільні з батьками справи та складання плану дій (по 15%). 81% вважають батьків своєю опорою зараз, для 55% батьки – приклад рольової моделі, 51% бере за взірць військових, 25% – волонтерів [1, 3].

Опрацювання результатів сучасних досліджень [4, 6, 7, 8, 9] доводить, що питання експектацій збігу ставлення до сімейних цінностей і уявлень про гендерно-рольову поведінку у сім'ї та її образ у молоді остається поза увагою і потребує вирішення. Особливо актуальним в умовах сьогодення набуває проблема пошуку засобів і механізмів, що дають змогу задіяти ціннісно-особистісні орієнтації і установки молоді до оптимістичного сприйняття майбутнього сімейного життя.

Метою даної публікації (постановка завдання) є дослідно-емпіричне простеження складових показників рольових експектацій, які сприяють значущості сімейних цінностей в студентському середовищі.

Дизайн дослідження. До участі в дослідженні були залучені 64 студента, які навчаються в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка. Середній вік респондентів складає 19-25 років, у своїй більшості – це дівчата (80%). 8,5% - перебувають в офіційному шлюбі, 48% - в громадянському, 32% - вільні, решта – мають різні стосунки з партнером. Під час вибору методів дослідження, адекватних висунутій меті, був врахований взаємозв'язок сімейних цінностей з рольовими очікуваннями і домаганнями та рівнем готовності до шлюбу.

Треба зазначити, що респонденти були заздалегідь попереджені про конфіденційність дослідження, а можливість дізнатися результати відіграла роль додаткової мотиваційної компоненти. У запропонованій схемі дослідження були використані психодіагностичні методи, до яких увійшли: тест-картки «Оцінка готовності до шлюбу» (за І. Ф. Юнда, Л. І. Юнда), методики «Шкала сімейної адаптації та згуртованості» (FACES-3) (за Д. Х. Олсоном, Дж. Портнером та І. Лаві), методика «Рольові очікування та домагання у шлюбі» (РОД) (за О. М. Волковим), опитувальник «РЕА (розуміння, емоційне тяжіння, авторитетність)» (за О. М. Волковим).

Виклад основного матеріалу і результати дослідження. Сучасна студентська молодь, в біль-

шості, налаштована на створення сім'ї, має відповідну мотиваційну готовність для цього, готова на поведінковому рівні інтимно-особистісно взаємодіяти з партнером, про що свідчить високий рівень готовності до сімейного життя у 41% респондентів та 27% досліджуваних характеризуються середнім рівнем готовності до подружнього життя. Вони переважно налаштовані на взаємодію з партнером, мають чітке усвідомлення сімейних ролей та своїх очікувань від партнера, проте можуть по-різному поводитись в інтимно-особистісних стосунках з партнером, що виражається у вибіркового взятті на себе відповідальності, частковій емоційній відгородженості від партнера. 32% досліджуваних характеризуються низьким рівнем готовності до подружнього життя, мають фрагментарні рольові уявлення, що не відповідає їх реальним домаганням та образу партнера.

Дослідження сімейної структури спиралося на циркулярну модель Д. Х. Олсона, яка включає найважливіші параметри сімейних цінностей і поведінки:

– згуртованість, адаптацію та комунікацію. Дані свідчать, що 14% досліджуваних мають високий рівень сімейної адаптації. В їхніх родинах завжди враховуються пропозиції усіх членів сім'ї, відбувається розподіл сфер лідерства, сімейна система може гнучко реагувати на вплив різних стрес-факторів. Низький рівень сімейної адаптації властивий 43% студентства, сімейні правила і ролі характеризуються ригідністю і прагненням контролювати прийняття рішень.

– 29% досліджуваних мають низький рівень сімейної згуртованості, такі студенти тільки інколи звертаються за допомогою до рідних, а в сім'ях не люблять спілкуватися у вузькому сімейному колі та разом проводити дозвілля, орієнтуючись на особистісні кордони. Для 14% досліджуваних характерний високий рівень сімейної згуртованості, емоційної взаємодії та певної взаємозалежності.

Аналіз даних свідчить про незначну розбіжність у експектаціях між ідеальним та реальним сімейним функціонуванням і задоволеністю сімейним життям за двома шкалами (адаптація та згуртованість) у структурі сімейних цінностей студентів.

Згідно отриманих даних, ми розподілили студентів на дві групи: молодь з достатнім рівнем готовності до шлюбу (68%) і студенти з низьким рівнем готовності до шлюбу (32%) та дослідили відмінності у рольових очікуваннях і домаганнях в структурі сімейних цінностей. Особливості співвідношення їх рольових очікувань (передбачення

оцінки вираженості певних якостей у партнера) та домагань (передбачення наявності чи відсутності певних рис у себе) відносно сімейного життя конретизуються в рівні готовності до шлюбу.

Слід констатувати, що для більшості юнаків першої групи, які мають високий рівень готовності до сімейного життя, значимими експектаціями сімейних цінностей виступають: ідентифікація із партнером у сімейному житті (64%), установка на особистісну ідентифікацію з ним у спілкуванні та сімейному житті (37%), наявність спільних інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій та способів проведення дозвілля, що пов'язано із їх сподіваннями і готовністю до спільної взаємодії і дій з партнером. Вони схильні очікувати від партнера, у сімейній взаємодії, зайняття лідируючої емоційної позиції та прийняття ролі сімейного психотерапевта (71%). Така молодь прагне займати активну позицію у веденні домашнього господарства (70%), більше надають значення власному вкладу у виховання дітей (57%).

Студенти другої групи (з низьким рівнем готовності до шлюбу) більш схильні делегувати партнеру функцію участі у вихованні дітей та прийняття відповідальності за педагогічне лідерство (66%). Вони менше надають значення особистісній ідентифікації з партнером у сімейному житті (46%), більше схильні очікувати від партнера активності у веденні домашнього побуту (74%), не прагнуть зайняти лідируючу емоційну позицію та прийняти роль сімейного психотерапевта (66%).

Для доведення статистичної значимості зафіксованих відмінностей, нами використаний критерій χ^2 - Пірсона, емпіричне значення якого за показником схильності до ідентифікації з партнером = 10,562 при χ^2 - критичному, 5,991 ($p \leq 0,05$); 9,210 ($p \leq 0,01$) і $k=2$. Тобто, відсоткова відмінність у студентів за показником схильності до ідентифікації з партнером у сімейній взаємодії з високим і низьким рівнем готовності до подружнього життя є статистично значимою.

Обидві сукупні вибірки молоді схильні надавати великого значення зовнішній привабливості партнера (досліджувані, першої групи – 71% та другої – 68%) та очікують від партнера високої соціальної активності у професійних та суспільних справах (відповідно 74% та 66%), розцінюючи це як фактор укріплення родини та її матеріальної стабільності.

Результати обрахунку статистичної значимості зафіксованих відмінностей за вираженістю рольових очікувань та домагань юнаків із різним рівнем готовності до сімейного життя представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Показники статистичної значимості між рівнями рольових очікувань та домагань у структурі сімейних цінностей молоді із різним рівнем готовності до сімейного життя (за критерієм χ^2 -Пірсона)

Сфера сімейних стосунків	Значення χ^2 -емпіричного за порівнянням домагань	Значення χ^2 -емпіричного за порівнянням очікувань
Господарсько-побутова	27,14	12,56
Батьківсько-виховна	27,4	13,55
Соціальна активність сім'ї	2,16	2,35
Емоційно-психотерапевтична	25,70	11,62
Привабливість партнера	11,67	3,87

Після порівняння отриманих значень χ^2 -емпіричного за різними шкалами із χ^2 -критичним 5,991 ($p \leq 0,05$); 9,210 ($p \leq 0,01$) і $k=2$, можна говорити про наявність вираженої статистичної відмінності за показниками домагань активності у господарсько-побутових справах сім'ї, батьківсько-виховній та емоційно-психотерапевтичній сферах. Тобто, в системі рольових очікувань і домагань студентів із різним рівнем готовності до сімейного життя наявні відмінності.

За значеннями χ^2 -емпіричного, які характеризують вираженість рольових очікувань у сферах соціальної активності та привабливості партнера серед юнаків двох досліджуваних підгруп статистична значимість не виявлена.

Дослідження відмінностей між двома групами студентів значущості розуміння, емоційного тяжіння й авторитетності у структурі сімейних цінностей показало, що для більшості юнаків першої групи значимими є орієнтації на виражене розуміння свого партнера (67%) та емоційна близькість у спілкуванні із ним (64%). При цьому, вони прагнуть до авторитетності у майбутніх сімейних стосунках (59%). Отже, така молодь цінує розуміння свого партнера, схильна оцінювати власного партнера як привабливого, бажає з ним спілкуватися, мати справу та відчуває терапевтичний вплив від контактів із ним; схильна сприймати партнера як особистість, розділяти його світогляд, інтереси, думки.

Більшість студентів другої групи схильні до недиференційованого сприйняття особистості партнера, не напружуються в інтерпретації його поведінки, думок, почуттів, намірів та вчинків. При цьому, емоційне тяжіння та авторитетність виражені у таких юнаків на середньому рівні.

Для доведення статистичної значимості зафіксованих відмінностей, нами використаний критерій χ^2 - Пірсона, емпіричні значення якого за показником розуміння = 24,56, емоційного тяжіння = 21,56, авторитетності = 10,28 при χ^2 - критичному, 5,991 ($p \leq 0,05$); 9,210 ($p \leq 0,01$) і $k=2$. Тобто, відсоткова відмінність за показниками розуміння, емоційного тяжіння та авторитетності між юнаками першої та другої групи є статистично значимою.

Отже, слід констатувати, що для юнаків з високим рівнем готовності до сімейного життя дійсно більш значимими рольовими експектаціями виступають орієнтації на розуміння свого партнера, емоційна привабливість у спілкуванні із ним, ніж юнаки, що мають низький рівень готовності до сімейного життя та недиференційовані сімейні цінності.

Висновки проведеного дослідження. Можна зазначити, що трансформація сім'ї та її структури, не стала на заваді різноманітним формам рольової поведінки та партнерської взаємодії. Готовність юнаків до майбутнього шлюбу залежить від їх рівня психологічної зрілості, здатності прийняти на себе відповідальність, тощо. Дана готовність реалізується у ряді компонентів – мотиваційному, поведінковому та когнітивному, інших.

Зокрема, у емпіричному аналізі досліджуваної проблеми визначено, що вагомим показником рольових експектацій молоді у структурі сімейних цінностей виступає рівень готовності до майбутнього шлюбу, який окреслює значущість орієнтації на встановлення емоційної близькості із партнером, прагнення до сімейної згуртованості, до особистісної ідентифікації з партнером, прийняття відповідальності за свої вчинки, готовність ведення домашнього господарства та виховання дітей.

Мрії і очікування молоді протягом життя змінюються. Під час війни близькі люди очікують більшої підтримки та емоційного контакту, тому значення захисної функції сім'ї і сімейних цінностей зростає. Солідарність з такими очікуваннями переростає у сімейну солідарність всієї української нації. Війна спровокувала нові ризики через деформацію статево-вікової та шлюбно-сімейної структури населення. Зміна українського суспільства відображається на сім'ї і рольових експектацій молоді, але, слід зазначити, що сімейні цінності та їх структура остаються незмінними.

Зрозуміло, що необхідно й на далі продовжувати досліджувати вплив сімейних трансформацій на молодь, зміни у шлюбно-сімейних процесах і структурах, прояв нових тенденцій гендерно-рольової поведінки та їх експектацій.

REFERENCES:

1. Problemy ukrainskykh ditei pid chas viiny. Sotsiolozhichna hrupa «Reitynh» [Problems of Ukrainian children during the war. Sociological group "Rating"]. Available at: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/problems_of_ukrainian_children_in_conditions_of_war_january_27-february_1_2023.html (accessed February 07, 2024) [in Ukrainian].
2. Chaikina N. O. (2020) Dyspozytsiino-refleksyvnyi komponent simeinykh tsinnosti v studentskomu seredovyschi [The dispositional-reflexive component of family values in the student environment : *monograph*]. Pokonferentsecyjna "Science, research, development". Warszawa : Sp. z o. o. "Diamond trading tour". P. 11-14. [in Ukrainian].
3. Skladna sumish pochuttiv. Yak ukrainski pary perezhyvaiut viynu i shcho robyty, shchoyby zberehty simiu [A complex mixture of feelings. How Ukrainian couples survive the war and what to do to save the family]. Available at: <https://life.nv.ua/ukr/blogs/ukrajinski-pari-yak-viy-navplivaye-na-stosunki-psiholohiya-50310844> (accessed December 21, 2023) [in Ukrainian].
4. Honchar L. V., Kravchenko T. V., Machuska I. M., Pavytska K. M., Khyzhniak A. V. (2016) Formuvannya simeinykh tsinnosti u ditei shkilnoho viku v suchasnykh sotsiokulturnykh umovakh [The formation of family values in school-age children in modern socio-cultural conditions : *monograph*]. Kharkiv : "Drukarnia Madryd". 176 p. [in Ukrainian].
5. Khrystenko O. M. (2022) Tsinnosti ukrainskoi molodi v chasi viiny: do pytannia hromadianskoho vykhovannia maibutnykh likariv [Values of Ukrainian youth in wartime: to the issue of civic education of future doctors]. *Medychna osvita – Medical education*, vol 2, pp. 100–103. [in Ukrainian].
6. Chepmen H. (2014) Piat oznak dobroji simi [Five signs of a good family]. Lviv Svichado, 270 p. [in Ukrainian].
7. Stoliarchuk O. A. (2015) Rodynni nastanovy studentskoi molodi [Family guidelines for student youth]. *International scientific professional periodical journal «The unity of science»*, vol 2, pp. 106-109. [in Ukrainian].
8. Posvistak O., Rusyn O. (2016) Problemy ta perevahy suchasnoi studentskoi simi [Problems and advantages of the modern student family]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy – Bulletin of the National Academy of the State Border Service of Ukraine*, vol 2. Available at : http://www.irbisnbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe (accessed January 11, 2024).
9. Aleksienko T. F. (2016) Simeine vykhovannia: kontseptualizatsiia idei teorii i praktyky [Family education: conceptualization of ideas of theory and practice: *monograph*]. Kyiv–Uman : FOP Zhovtyi O. O., 437 p. [in Ukrainian].
10. Medina T. (2016) Nezareiestrovanyi shliub yak forma suchasnykh simeinoshliubnykh vidnosyn [Unregistered marriage as a form of modern marital relations]. *Nova paradyhma – A new paradigm*, vol 30, pp. 62–74. [in Ukrainian].
11. Shelest N. (2017) Training mentors of student groups to forming a value attitude in creating a family by students of agrarian colleges. *Intellectual Archive*, vol. 6 (5), pp. 86–93.
12. Tsilmak O. M. (2019) The methods of diagnosis the destructive forms of persons behavior during family life by means of «to build a house» method. *Danish Scientific Journal*, vol 21, pp. 53-57.
13. Family Roles. Available at: <https://family.jrank.org/pages/581/Family-Roles.html> (accessed March 04, 2024)